

[Ernst Schmidt]

der er til stede for at få sat mere beskæftigelse og nye virksomheder i gang.

I selve forslaget står der, at mulighederne for at starte ny virksomhed i landzone skal lattes, og vi var i partiet klar over, at der er mange ting, der griber ind, som det også er nævnt her, nemlig lige fra trafikminister og måske hovedsagelig miljøminister til landbrugsminister, men at det ville være temmelig uoverkommeligt for os, der ikke har embedsmændene til at, om jeg så må sige, kulegrave problemerne, at udføre lempelsesbestemmelser. Jeg kan også til dels være enig i, som det er blevet sagt, at det måske ikke er nødvendigt med direkte lovændringer. For os er det vigtigste, at de muligheder, som de forskellige bestemmelser giver for at komme i gang med nye virksomheder, bliver forøget, således at man i højere grad kan benytte de bygninger, som er for hånden.

Så talte hr. Svend Erik Rasmussen om, at det kunne medføre fejlinvesteringer, og noget sådant kan det måske også være relevant at tale om, men starter man en lille virksomhed i bestående bygninger og det viser sig, at der eventuelt er grundlag for en Danfossvirksomhed, som det blev nævnt her, er det ikke forslagsstillernes tanke, at man skal bygge sådanne virksomheder i landdistriktet i større udstrækning. Rundt omkring står der mange tomme industrihuse; jeg sidder selv i bestyrelsen for et sådant nærmest halvfilantropisk aktieselskab, hvor vi har haft det største besvær med at få nye til at starte noget, fordi omkostningerne var for store. Derimod har jeg fået en hel del henvendelser fra folk rundt omkring i landet og amtet, folk, som har prøvet på at komme i gang i bestående bygninger, men har haft besvær af den ene eller anden grund, og det er grundlaget for vort forslag om at få skabt klare regler for lempelser enten i form af lovforslag eller i hvert tilfælde i form af cirkulærer. Jeg håber, at vi tværpolitisk i udvalget – jeg har indtryk af, at der er en stor velvilje – kan finde frem til det, vi gerne vil have svar på, og få embedsmændene til at hjælpe til dermed.

Jeg siger hermed tak for den velvillige modtagelse.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Direkte foranlediget af hr. Svend Haaugaard skal jeg sige, at jeg meget gerne tager

en fornuftig snak med trafikministeren – hvad andet skulle det blive – men i særlig grad, hvis det kunne overflødiggøre dette forslag til folketingsbeslutning og lovændringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af kommunernes selvbestemmelsesret over landsbyernes udvikling [af Aksel Pedersen (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 63. Fremsat 1/2 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Kultur og miljø er jo to sider af samme sag, og dette forslag til folketingsbeslutning har jo også mange kulturelle aspekter ved siden af de miljømæssige.

Jeg har en del sympati for tanken bag venstres forslag, som jo reelt går ud på at overføre kompetencen til at give zonelovstilladelser i landsbyer fra amtsrådene til kommunalbestyrelserne. Det er noget, jeg allerede har givet udtryk for under de forhandlinger, jeg har ført med de kommunale organisationer og hovedstadsrådet, og i miljøministeriet er vi i øjeblikket ved at udarbejde et cirkulære, hvorefter amtsrådene og hovedstadsrådet kan overføre zonelovskompetencen til kommunalbestyrelserne, når der foreligger landzone-lokalplaner. Jeg mener, det er det første styk-

[Miljøministeren]

ke ad vejen, og det må imødekomme venstres forslag.

Diskussionen om landsbyerne og deres fremtid er jo ikke ny. Jeg synes, det er en både spændende og interessant diskussion, men naturligvis har den været præget af en vis uklarhed, og derfor har vi nu nedsat en landsbykommission fra regeringens side for at få en alsidig belysning af alle de spørgsmål, som landsbydebatten har rejst. Vi mener, der er behov for et materiale, der kan indgå i kommunernes, amtskommunernes og statens planlægning. Kommissionen har bl. a. fået til opgave at analysere landsbyernes hidtidige befolknings- og erhvervsudvikling, at undersøge, hvordan det offentlige har påvirket denne udvikling, at gennemgå udformningen og administrationen af den lovgivning, der er af betydning for landsbyernes udvikling, at redegøre for den sandsynlige udvikling for landsbyerne frem til år 2000 og at overveje, hvordan denne udvikling kan påvirkes, og hvilke sociale og samfundsøkonomiske konsekvenser de forskellige alternative udviklingsmuligheder kan få.

Jeg både tror og håber, at de resultater, der kommer ud af kommissionens arbejde, vil give os en forøget viden om problemerne og dermed bedre mulighed for at løse dem. Jeg vil gerne tage spørgsmålet om en videregående kompetenceændring op og lade det undersøge nærmere. Man må bl. a. undersøge, om en ændret kompetencefordeling kan gennemføres, uden at der sker svækkelse af de interesser, som varetages gennem zoneloven. Jeg tør ikke nu sige, om en yderligere ændret kompetencefordeling kan gennemføres, og jeg kan derfor heller ikke nu give tilsgagn herom, men jeg finder det helt afgørende, at en eventuel generel overførsel af zone-lovskompetence til kommunalbestyrelserne i givet fald bør ske, når der foreligger region- og kommuneplaner, sådan at den overordnede planlægning er på plads.

Venstre foreslår også, at der ved opførelse af nye beboelsesejendomme i landsbyer skal tinglyses en servitut på de pågældende ejendomme, hvorefter ejerne må finde sig i eventuelle miljømæssige gener fra eksisterende landbrug og erhvervsvirksomheder.

Denne løsning synes jeg ikke er helt rimelig; den løser ikke de problemer, som rummer miljømæssige konfrontationer. Der vil komme juridisk-tekniske komplikationer,

men også hvis man ser bort fra dem, er jeg betænkelig ved en sådan bestemmelse, for det kan ikke være meningen, at der åbnes mulighed for ved en aftale at fraskrive sig en lovhjemlet ret til beskyttelse mod miljømæssige gener, der ikke alene beror på hensynet til den enkelte. Jeg vil minde om, at miljøloven og de bestemmelser, der er udfærdiget i medfør af loven, ikke er et regelsæt, der blot regulerer naboers indbyrdes modstående interesser; det er også – og vel først og fremmest – en lovgivning, der er et udtryk for samfundets ønske om at holde styr på forureningen her i landet.

Det er i øvrigt mit indtryk, at miljømyndighederne, både de lokale og de statslige, under lovens administration afpasser mål og midler efter hinanden. Hertil kommer, at grænserne for, hvad der må tolereres som et lovligt mindstemål af ulemper, naturligvis er forskellige i et landsbysamfund og i et udpræget boligkvarter.

Sigtet med venstres forslag er at sikre mod indgreb i normal erhvervsudøvelse. En sådan ordning findes allerede i miljøbeskyttelsesloven, idet der kun kan gribes ind over for godkendte virksomheder, hvis deres forurening ligger væsentligt ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsen. Men ville det ikke også være bedre at udnytte den mulighed, som også findes for at søge frivillig godkendelse og dermed opnå beskyttelse?

Jeg erkender, at dette forslag til folketingsbeslutning indeholder en række problemer, som er realiteter, og som vi må søge at løse, og jeg er villig til under udvalgsbehandlingen at arbejde med på at finde frem til den belysning af problemerne, som er nødvendig for at komme videre i hele problematikken.

Svend Erik Rasmussen (S):

I socialdemokratiet er vi meget interesserede i såvel kommunernes selvbestemmelsesret som de muligheder, der måtte være for vore landsbyer ude over landet i fremtiden.

Jeg mener imidlertid, at vi allerede nu gennem lokalplaner i landzonerne har gode muligheder for at løse nogle af de problemer, vi står over for, idet jeg mener, at de fleste landsbyer har et problem med tilvæksten af en sådan størrelsesorden, at det vil kræve en lokalplan. Der er ikke mange landsbyer, der vil kunne tilgodeses med et enkelt eller to

[Svend Erik Rasmussen]

huse om året; har landsbyen problemer, drejer det sig normalt om, at en skole skal bevarer eller nogle nærbutikker skal have et passende grundlag; der er ikke tale om et eller to huse.

I øvrigt er jeg enig med ministeren i, at når vi får landsbyernes forhold nærmere undersøgt igennem den nedsatte kommission, kan det være rimeligt at se på, hvem der skal have denne zonemyndighed. Ligeledes mener jeg, at vi bør afvente regionplanlægningens afslutning, ikke mindst de oplysninger, vi kan få fra offentlighedsfasen, om, hvad befolkningen ønsker angående landsbyerne.

Vi er altså velvilligt indstillet over for at drøfte dette forslag.

Ernst Schmidt (FP):

Dette forslag, som er fremsat af venstre, kan man jo næsten sige er en fortsættelse af det forslag, vi behandlede for et øjeblik siden.

Fremskridtspartiet ser med største velvilje på forslaget, og det har glædet mig at høre, at ministeren har de samme intentioner. Da de to forslag, som jeg omtalte det, hænger meget sammen, er det muligt, der kan komme noget virkelig godt ud af det. Den tredje i denne måned, lige før valget, havde vi jo også drøftelser om egnsudviklingsstøtte og gradueret støtte, og hele problemet med landsbyer og landzone er noget, som optager ikke bare de folk, som bor på landet, men efterhånden mange flere. Jeg glæder mig over, at der kommer realiteter i det. Jeg tror ikke, som nogle siger, at det med landsbyerne bare er en sentimental tanke; jeg tror simpelt hen, det er en sund tanke, at vi skal gavne det sunde samfund. Det vil vi også gerne være med til.

Grove (KF):

I årene, siden den lov, vi taler om her i dag, blev vedtaget, har man i høj grad diskuteret denne lov og de restriktioner, den har pålagt de forskellige områder. Det er vel især inden for de sidste par år blevet meget moderne at tale om landsbyer, men det er et begreb, det kan være lidt vanskeligt at definere. Det, vi ude i min kommune forstår ved en landsby, er ikke nødvendigvis det samme som det, man forstår ved en landsby herovre, størrelsesmæssigt set. Og det må være en af

årsagerne til, at socialdemokratiets ordfører mener, at næsten samtlige vore landsbyer skal have en lokal planlægning. Jeg kender i hvert fald mange landsbyer, hvor det ikke vil blive nødvendigt med en lokal planlægning, og dér mener jeg dette forslag fra venstre vil imødekomme det behov, der er. Så vil det med tiden vise sig, om man også får mennesker nok til at flytte ud til landsbyerne. Det er jo begrænset, hvor stor en befolkningstilvækst vi har her i Danmark, og man skal ikke tro, at samtlige landsbyer her i Danmark kan udvide sig, det er der simpelt hen ikke befolkning til; så realistiske må vi nok være.

Vi vil naturligvis gerne være med til at styrke de mindre landsbyer og deres erhvervsmuligheder. Men punkt nr. 2 i dette forslag tror jeg alligevel vi skal tænke lidt mere over, for jeg har ikke forstået det sådan, at man direkte vil gå uden om de miljømæssige love. Vi kender jo mange eksempler på, at et byområde efterhånden strækker sig ud i nærheden af landbrug eller mindre industrier, og når det så er blevet fuldt udbygget, hvad sker der så? Så kommer der et krav om at lukke industrien, til trods for at det måske er udlagt i et industriområde osv. Vil man gerne ud på landet at bo, må man også tåle den duft, der er ude på landet; vil man have den friske luft, må man også acceptere de dage, hvor man får mindre frisk luft, som ikke kan undgås. Jeg synes, der er noget tiltalende i, at vi får undersøgt disse forhold til bunds. Jeg forstod, at også miljøministeren ville være meget modtagelig over for det. Jeg håber, vi får noget godt ud af det; vi vil i hvert fald støtte det.

Prehn (CD):

CD har stor sympati for det foreliggende beslutningsforslag, og jeg skal tilsige forslaget en positiv udvalgsbehandling.

Svend Haugaard (RV):

I 1977 udarbejdede det radikale venstre en samlet plan over forhold, som vi mener bør ændres for at give landsbyen rimelige overlevelsesmuligheder. Planen blev sendt til regeringen med en opfordring om at tage synspunkterne deri op til en nærmere behandling, og vi har vel grund til at formode, at det har været medvirkende til, at regeringen

[Svend Haugaard]

har nedsat en kommission til at se på landsbyens forhold.

Det radikale venstre hilser denne kommission med meget stor tilfredshed. Vi har henstillet til regeringen, at der sørges for, at den arbejder hurtigt, og at man eventuelt kommer med delbetænkning på nogle af de mest presserende områder; der er mange landsbyer, der er i alvorlig livsfare.

I den nævnte radikale plan har vi peget på, at der bør gives landsbyen, uanset om den har byzone eller ej, mulighed for en rimelig vækst, så skole, forsamlingshus og butik osv. kan fortsætte. Hvis landsbyen mister disse værdier, forsvinder dermed en god del af de kvaliteter, der giver landsbyen en særlig værdi som et lokalt samfund.

Vi har peget på, at der måske er behov for en særlig landsbyzone, fordi man i administrationen kan være tilbøjelig til at betragte landsbyen som en del af det åbne land med deraf følgende stærke begrænsninger.

Som by- og landzonenloven hidtil har været administreret, har de fleste landsbyer, der har fået byzone, fået vokseværk, og de andre dør så af underernæring. Men hvis man i administrationen ville fortolke loven med rimelig smidighed, mener vi egentlig, at lovens muligheder er tilstrækkelige. Vi ønsker ikke ubegrænset vækst, vi ønsker en styret vækst, så landsbyen får mulighed for at bevare de kvaliteter, som hverken kan bevares under stærk vækst eller under stilstand. Hvis man tilstrækkelig smidigt ville benytte lokalrammerne, § 15-rammer, med tilstrækkelig velvilje, mener vi, at sagen stort set kan klares ud fra de nuværende regler, især når vi får den tilføjelse, som ministeren kom med for lidt siden, med løfte om, at man ville ændre i cirkulærerne. Men hidtil har det altså været denne velvilje, det skortede på både i ministeriet og på amtsplan, men hvis der er ændring på vej her, vil vi hilse det med meget stor glæde.

Vi er altså positivt indstillede over for, at der gives kommunerne friere muligheder, men vi er ikke tilhængere af, at det sker via amtsrådet. Vi mener, at især dér, hvor der er lagt en lokalplan, må det være sådan, at kommunen selv kan udmønte de muligheder, der er. Det virker, som de fleste amter forlanger det i dag, fuldkommen urimeligt; at når der er sket en modning – samlet plan – forlanger amtet, at der i hvert enkelt tilfælde

gives navn, adresse, stilling, og jeg ved ikke hvad på, hvilke personer der må købe de pågældende grunde. Sådan noget må kunne overlades helt og holdent til kommunen.

Hvad angår forslaget andet punkt, med hensyn til de miljømæssige gener, har det radikale venstre under behandling af miljølov og andet fremhævet, at man i rimelig udstrækning bør fastholde, at først i tid også betyder først i ret. Det er jo rigtigt, som det er sagt, at der er nogle, der synes, der er så dejligt ude på landet, men det nytter jo ikke så meget, hvis de ikke kan tåle den landlige aroma. Det må man altså tage et passende hensyn til i planlægningen; man skal tage meget stærkt hensyn til dem, der er der i forvejen, når man planlægger, så man ikke bygger ind med beboelse på områderne på en sådan måde, at der bliver brug for miljøloven i disse tilfælde. Det er jo det, det drejer sig om, og jeg tror for så vidt, vi er enige om, at det er noget, man bør tage et betydeligt hensyn til. På det punkt er vi i allerhøjeste grad forhandlingsvillige.

Lis Starcke (DR):

Også i retsforbundet er vi positive over for vestres forslag, som vi finder ret behersket, idet man heri anfører, at hvor der ønskes en egentlig udvikling af landsbyområder, må dette dog ske under de gældende regler om lokalplaner i landzoner. Vi billiger også vestres forslag om, at kompetencen skal overgå mere til kommunalbestyrelsen, og vi synes, det kan være rimeligt, at kommunale anbefalinger af byggetilladelse til enfamiliehuse og håndværksvirksomheder på steder, hvor der er byggemodnet, uden videre skal godkendes af zonemyndighederne. Der kan måske være problemer, som miljøministeren pegede på det, men dem regner vi med vil blive ordnet i udvalget. Vi tilsiger i hvert fald vor positive støtte til dette forslag.

Aksel Pedersen (V):

Med dette enkle beslutningsforslag ønsker vi i venstre at styrke det lokale selvstyre ved at give kommunerne ret til at pålægge zonemyndighederne at udstede byggetilladelse til enkeltbebyggelser i landsbyer og landzonebyer. Samtidig siger vi i forslaget, at de, der ønsker at bo i disse byer, må være indstillet på de ting, som er der i forvejen, så at man

[Aksel Pedersen]

kan, skal vi sige leve sig ind i det miljø, der er, uden at stille krav om yderligere ændring af det miljø, der er på stedet.

Venstre ved, der er en bred interesse for forslaget, som vil løse op for ting, som ofte førhen har forvoldt en vis bitterhed.

En betingelse for tilladelserne er, at problemerne med hensyn til vand, spildevand og den slags ting skal være i orden på en rimelig og ordentlig måde.

Jeg vil gerne sige tak for den modtagelse, som forslaget har fået her. Den er mere eller mindre betinget, men viser dog en velvilje.

Miljøministeren var inde på, at han er villig til at se på tingene, når vi kommer så vidt, at regionplanen er afsluttet. Det har vi drøftet i venstre, og vi vil vanskeligt kunne vente så længe. Vi finder, at sagen så drukner i en hel del undersøgelser, og det gør, at mennesker endnu i lang tid vil føle, at de ligesom er dømt til undergang i nogle af de byer. Vi er villige til at tale om de miljømæssige problemer, der kan være, men jeg kan forstå, at også andre har indset, hvilken hensigt vi har med bemærkningerne om miljøet.

Hr. Grove kom med nogle udtalelser om, at det nok skulle vise sig, at der knap var mennesker nok til at flytte ud. Ja men det er måske også det bedste ved dette forslag, nemlig at det nok for mange landsbyer vil vise sig, at den udvikling, de troede de kunne have fået, nok ikke er til stede. Man må erkende, at der ikke er nok til at flytte ud; der er måske ikke engang den interesse, der skulle være. Men der er også nogle byer, som tilsyneladende viser en interesse, og den må vi, som skal være planlæggere, følge op på lang sigt, og så må vi se, hvad hensigten er med interessen.

Hr. Svend Hugaard mente også, der var en mulighed for at imødekomme os, hvis vi ville følge nogle ønsker og et beslutningsforslag, de har fremsat. Det beslutningsforslag vil vi gerne være med til at se på. Vi tror bare, det ville være fornuftigere at fremme dette forslag på nuværende tidspunkt. Det er klart, at dér, hvor der er mulighed for større udviklinger, må vi se på lokalplan. og alt, hvad der hører til loven, som vi har den i dag.

Tak for velviljen!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af de selvstændiges egenperiode fra 5 til 3 uger) [af Holm (V), Poul Schlüter (KF), Yvonne Herløv Andersen (CD) og Chr. Christensen (KrF)].

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 24/1 78).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 12 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af arbejdsgiverperiodens længde) [af Pilgaard Andersen (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 191. Fremsat 2/2 78).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg er forundret over, at der nu fremsættes forslag om nedsættelse af karenstiden for de selvstændige erhvervsdrivende og medhjælpende hustruer fra 5 til 3 uger. Lige inden jul vedtog folketingset som led i augustforlig II, at det offentlige foreløbig i tre år overtager arbejdsgivernes dagpengeforpligtelse i 4. og 5. sygeuge.

Selv om det ikke nævnes i bemærkningerne til forslaget, er det antagelig forslagsstillerens opfattelse, at en nedsættelse af ka-